

A KEGYELMES ASSZONY.

NA, NEKEM mára éppen elég volt. Játsszanak az urak egyedül tovább. Úgyis elfáradtam. Megyek, lepihenek kicsit. Ezt mondta a kegyelmes asszony és tényleg felkelt az asztaltól, egy fáradt mosollyal elbúcsúzott tőlünk és a társalkodónő karjára támaszkodva kiment a szobából.

Ott maradtunk hárman. A kegyelmes úr, a házi orvos meg én.

Míg hallani lehetett a távozó ruhájának halk suhogását, lassú lépteik csendes nesztét a puha szőnyegeken, addig mindhárman szótlanul bámultunk magunk elé. Amint azonban egy távoli ajtó becsukódott mögöttük, egyszerre feltekintettünk és szinte egyidőben kezdtünk el mindhárman beszélni.

— Most legalább abbahagyhatjuk ezt az ostoba römit és játszhatunk egy kis alsóst — mondta a kegyelmes úr.

— Ezt mégsem lett volna szabad így csinálni, kegyelmes uram — jegyezte meg panaszosan a professzor.

— Legokosabb lesz, ha most mi is elmegyünk — javasoltam én.

Egy pillanatra csend lett, majd megint a kegyelmes úr ragadta magához a szót.

— Arról szó sem lehet, hogy elmenjeteek. Most fogunk igazán a kedvünkre játszani. Várjatok, mindjárt megkeresem a másik kártyát. Ejnye, hova a csudába tettem. Aha, már tudom . . . De mi bajod van neked, professzorkám? Mit nem lett volna szabad így csinálni?

— Azt, kegyelmes uram, hogy minden egyes partit megnyerj.

— Tehetek én arról, hogy a lap járt?

— De kérlek, kegyelmes uram. Mi köze a lapjárásnak a nyereshez? Hiszen az a megállapodás, hogy kedvében kell járni a kegyelmes asszonynak. Rossz lappal nyerni — nehéz : de jó lappal veszíteni — ez olyan nagy dolog? Nem kell ehhez, csak egy kis szív.

— Nem ügyvéd vagy te, professzor, hanem orvos. Minek pörölsz hát velem? Hiszen kedvében járok, megteszek mindent. Leülök és játszom vele ezt az utálatos römit. Azt nem kívánhatod, hogy nyerőlappal elveszítsem a partit. Én vérbeli kártyás vagyok. Vérbeli kártyástól ilyet kívánni lehetetlenség. A szórakoztatás pedig benne van magában a kártyajátékban.

— Nemcsak a kártyázás a fontos, kegyelmes uram, hanem hogy őexcellenciája örömet találjon abban. Te, mint vérbeli játékos, tudhatod,

hogy a kártyában csak nyerni élvezet, veszíteni ellenben bosszúság, ami többet árt, mint használ.

Hosszú vitatkozás indult meg kettejük között. Ennek során a kegyelmes úr mindenáron azt akarta bizonyítani, hogy ő mindent megtett, ami tőle tellett, «elment a legvégső határig», amivel szemben az orvos azt vitatta, hogy «éppen csak azt mulasztotta el megtenni, amire pedig leginkább volt szükség»: örömet nem szerzett a hitestársának. A kegyelmes asszony ugyanis egy súlyos természetű hisztérián felül egy gyógyíthatatlan szervi betegségben is szenvedett: rákja volt. Igaz, hogy erről ő nem tudott. Neki csak holmi «ártalmatlan daganatról» beszéltek, azonban, úgylátszik, ez az ártalmatlan daganat is elegendő volt ahhoz, hogy a kegyelmes asszonyt a végsőkig elkésérítse, lehangolja, búskomorra tegye. Túlon túl elhagyta magát, örökösen panaszkodott, félt, néhányszor már öngyilkosságot is megkísérelt, olyannyira, hogy szervi bajánál, noha az gyógyíthatatlan volt, pillanatnyilag sokkalta súlyosabbnak látszott az a depresszió, mely a lelkére nehezedett. Ezért igyekezett a házi-orvosa minden eszközzel figyelmét a saját bajairól elterelni, ezért ültünk össze majdnem minden áldott nap délutánján őexcellenciáéknál römpartíra. Ezek a délutáni kártyacsaták épúgy hozzátartoztak a beteg kezeléséhez, mint a langyos lemosások vagy a villany-masszázs. Néha egy fiatal diák, egy műegyetemi hallgató is résztvett a játékban, a kegyelmes asszony unokaöccse, aki még nem is volt teljesen nagykorú. Szükség esetén pedig a társalkodónő is beszállt, noha ennek inkább az volt a feladata, hogy a kegyelmes asszony figyelmét reggel nyolc órától délután négy óráig terelje el a saját bajairól. Mikor a kisasszonyt felvették, a professzor csupán azt az egyet kötötte ki, hogy az feltétlenül jókedélyű és jószívű teremtés legyen, akiben túlárad az életkedv, annyira, hogy ebből a túláradó életkedvből jusson a betegnek is annyi, amennyi a bajok panasztalan elviseléséhez feltétlenül szükségesnek látszott. Ebben a tekintetben nem is lehetett ok panaszra. A fiatal teremtés, ki talán mindössze huszonöt-huszonhatéves lehetett, örökösen vidám volt, néha talán túlvidám és ami ilyen esetekben rendkívül fontos, bámulatosan türelmes. Elszegényedett úri családból származott, jó nevelésben részesült, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezett, szóval nem volt benne semmi hiba. Ahol megjelent mindig mosolygó, édes arcával, ott a szomorúság mindjárt csomagolt és sietve adta át helyét valami könnyed, hányaveti vidámságnak.

Most is, mikor visszatért (miután a kegyelmes asszonyt ágyba fektette), a kegyelmes úr és az orvos azonnal abbahagyták a vitatkozást. Én magam úgy éreztem, hogy a tavasz lépett be a szobába. Likórt hozott, poharakat s egy perc múlva már mind a négyen vidáman kocintottunk. Az igazat megvallva csodálkoztam, hogy az orvos is iszik likórt, mert voltam vele egyszer egy másik társaságban, ahol a házi-asszony minden unszolására sem volt hajlandó a likörös pohárhoz nyúlni. «Én legfölsőbb könnyű, savanykás bort iszom — mondta, — azt

is parádi vízzel.» Nem is ivott addig egyebet ivóvíznél, míg a házi-asszony — vasárnap lévén s a boltok zárva — valamelyik patikából nagy utánjárások árán parádi vizet nem szerzett. Ezért csodálkoztam azon, hogy a tanár most első felszólításra kihörpölgette a likört. Bizonyára a vitatkozás hatása alatt, nagy izgalmában tette, megfeledkezvén arról az irgalmatlan ellenszenvről, amit ez itallal szemben egyéb alkalmakkor tanusítani szokott.

— Na, folytassuk a játékot — mondta nevetve a társalkodónő.

A kegyelmes úr hirtelen körülpillantott, aztán lassan letette az alsóskártyát és kezébe vette a pár perccel előbb félredobott rómi-kártyát. Keverni kezdte.

— Hát folytassuk — mondta csendesen és kihívóan nézett a kis-asszony arcába.

— De hiszen te azt mondtad, kegyelmes uram, hogy inkább alsóst játsszunk — vetette oda az orvos.

— Mondtam? Na igen, persze, hogy mondtam, de azt csak hárman játszhatunk. Sophie nem ért hozzá. Meg aztán én nyeresben vagyok és ha valaki nyeresben van, nem mondhatja, hogy hagyjuk abba, ha vérbeli játékos, mint én. Különbén is szeretném látni, hogy az előbb reálisan nyertem-e vagy irreálisan? Fortuna olyan csapodár-e valóban, mint hírlík, vagy tud-e hű maradni hozzánk, mint ahogyan azt mi szeretnők? Egyébként pedig . . . közben már le is osztottam és maga kezd, Sophie.

— Azt mondják, aki nyer a kártyán, vesz a szerelemben — csi-csergett Sophie, mialatt az első lapot mosolyogva felvette.

A játék folyamán bebizonyult, hogy a kegyelmes úr az imént irreálisan nyert. Mert most vesztett. Most minden játékot Sophie nyert meg. Csak néha derült ki, olyankor, mikor Sophie már az utolsó lapot is letette, hogy a játszmat a kegyelmes úr is megnyerhette volna, ha nem követi el azt a végzetes számolási hibát vagy sajnálatos elnézést, amit elkövetett. A tanárral is megesett, hogy csupán azért maradt valamennyi kártya a kezében, mert handrömire spekulált és elkerülte a figyelmét, hogy ezt vagy azt a lapját egy már kinn fekvő sorozathoz is lerakhatta volna. Ami engem illet, az igazat megvallva, én is nem egy ízben nyerhettem volna, de szándékosan úgy raktam le a kártyákat, hogy egy-kettő a nyakamon maradjon. Ezt azért tettem, mert észrevettem, hogy Sophie mindenáron nyerni akar. Ebben a törekvésében annyira ment, hogy csalt a felvevésnél, csalt a lerakásnál. Hiányos sorozatokat tett maga elé az asztalra, két kártyát vett fel egy helyett, vagy nem a legfelső, hanem egy alább lévő lapot emelt ki, ha erre szükségé volt. Látszott tehát rajta, hogy mindenáron nyerni akar és én nem akartam elrontani az ő örömét, nem akartam magamra zúdítani az ő haragját. Erre nekem tudniillik különös okom volt.

Sophie nemcsak vidám és temperamentumos, hanem ezenfelül nagyon csinos nőcske is volt, kihez engem egy olyan személyes viszony

szálai fűztek, amely meghaladta az egyszerű ismeretség fogalmát. Emiatt néha igen kényelmetlenül éreztem magamat olyankor, mikor vele a kegyelmesék házában találkoztam. Sophieval én tudniillik nemcsak őexcellenciáék házában, hanem, hogy úgy mondjam, házon kívül is szoktam találkozni. Ez a dolog persze a kettőnk titka volt. Hogy hogyan kezdődött? Arról talán már nem is tudnék pontosan számot adni. Sophie kedves és vidám, mindenekfelett azonban ártatlan teremtés is volt és mint az ártatlan teremtések általában, sokkal gyanútlanabb, mint az olyan nők, akik mögött már bizonyos tapasztalatok állanak. Talán az egész úgy kezdődött, hogy egyizben sóhajtozni kezdett, hogy mennyire áhítozik valami nivós operai előadás után, de hát erről, sajnos, szó sem lehet, mert hát egyedül hogyan is mehetne az operába s ő olyan árva ebben az idegen városban (bécsi leány volt), mint a kisujjam. Erre én azonnal ajánlkoztam, hogy majd elkísérem őt legközelebbi kimenőjén az operába. Ha ebben a leányban egy hajszálnyi ravaszság lett volna, biztosan húzódozik. Ő azonban menten belement, mert el sem tudta képzelni, hogy ilyen esetekben egy leánynak gyanakodnia kell. Ártatlanságának legtündöklőbb bizonyítékát mindazonáltal abban láttam, hogy például az operai előadás alatt, ha a zenére vagy a játékra vonatkozólag valamit a fülembé súgott, olyan közel hajolt hozzám, hogy fejecskeje egészen a vállamon pihent és hogy a figyelmemet jobban magára irányítsa, kezét néha rátette a térdemre s egy ideig ott felejtette. Természetes, hogy ezeket a mozdulatokat félre is lehetett volna magyarázni és az, aki már természetből fogva romlott, ilyesmit már csak számításból sem csinál. Ebben a tekintetben azonban ő teljesen tapasztalatlan és naiv volt, mint egy tízesztendős kislány. Mert csak a tízéves kisleányok szoktak édes tudatlanságukban ilyen gyanútlanul bájos intimításokat elkövetni. Sophie azonban nemcsak angyalian ártatlan, hanem bámulatosan okos is volt. Ezt mutatja az a körülmény, hogy előadás után ő maga vetette fel a gondolatot, hogy talán felesleges volna odahaza elmondani kegyelmeséknek, hogy mi ketten együtt voltunk az operában, mert rám nézve bizonyára kellemetlen volna, ha ez kitudódna. Meglepett ez az éleslátás, mert hiszen ő tulajdonképpen saját gondolataimnak és aggodalmaimnak adott kifejezést, mikor ezt a kérdést szóba hozta. «Tudom, hogy én egyszerű társalkodónő vagyok és hogy ez önnek, mint a ház ismerősének és barátjának esetleg kellemetlen lehet» — mondotta s ezalatt oly tiszta volt a tekintete, amilyen csak a minden földi salaktól ment angyaloké lehet. Az én tanácsomra mondta aztán odahaza, hogy egy barátnőjével volt az operában.

Sophienak minden csütörtökön volt kimenője s hazudnék, ha azt mondanám, hogy ezeknek a heti találkozásoknak már napokkal előbb nem örültem. Rendszerint az Operába jártunk, de előfordult, hogy a Nemzetibe is elmentünk. Mindig komoly, művészi értékű darabokat néztünk meg. Sophie maga ismételtén kijelentette, hogy a silány operettek és revűk őt nem érdeklik, hanem csak a komoly, drámai értékkel

bíró darabok, aminek én már csak azért is örültem, mert nekem magamnak sem tetszenek az üres, tartalmatlan fércmunkák. Leginkább páholyt vettem és csak az előadás megkezdésekor vonultunk az előtérbe, egyébként pedig csendesesen meghúzódunk annak mélyén, mert mégis félni kellett, hogy valami ismerős meg talál látni kettőnket együtt, amit Sophie — rám való tekintettel — velem együtt mindenáron el akart kerülni.

Kártyázás közben ki nem ment a fejből, hogy szerda van és hogy Sophienak másnap kimenője van. Nekem okvetlenül négyszemközt kell beszélmem vele, hogy közölhessem a találkozás helyét és időpontját. Igaz, hogy telefon is volt a háznál, de már előfordult, hogy a hívásra nem ő, hanem a kegyelmes úr vagy a kegyelmes asszony jött a telefonhoz, akiknek persze nem mondhattam, hogy kérem a Sophie kisasszonyt. Ezért tehát az a szokás honosodott meg kettőnk között, hogy minden szerdán személyesen beszéltük meg, hogy melyik színház előtt mikor találkozunk? Sophie tudta ezt és kedvesen mindig megtalálta a módját annak, hogy pár percre magunkra maradassunk. Rendszerint ő kísért ki ilyenkor az előszobába. Nekem minden szerdán gondot okozott, hogy milyen módon kerülhetném el, hogy egyszerre induljak az orvossal? Mert ha egyszerre megyünk, nem beszélhetek négyszemközt Sophieval. Eddig azonban mindig szerencsém volt, mert az orvos rendszerint valami körbe sietett és mindig előbb rohant el, mint én, aminek persze igaz szívből örültem.

Sophie egyre nyert és egyre nevetett. Ilyenkor mindig két kis gödröcske jelent meg a szája szélén, ami még édesebbé tette bájos arcát. Jókedvével tele volt az egész szoba s vele együtt kacagtunk mi is valamennyien. Egyszerre csak megállt osztás közben és dévajul végigpillantott rajtunk.

— Jaj, nekem holnap kimenőm van. Pedig egy csöpp kedvem sincs elmenni. Mi lenne, ha idehaza maradnék?

A kérdést mindannyiunkhoz intézte, de a tekintete végül is rajtam pihent meg. Én tudtam, miért? Huncutkodott velem.

— Egyáltalában nem ártana, ha idehaza maradna — mondta sietve, atyai hangon a kegyelmes úr. — Legalább egy csütörtöki napon is kialudná magát. Ebben a korban nem egészséges, ha valaki minden csütörtökön két-három órakor kerül ágyba. Úgy-e, professzor?

— Ez egy kis túlzás, kegyelmes uram — mondta Sophie nevetve. — Két órakor én már minden csütörtökön mélyen alszom.

Az orvos köszörülni kezdte a torkát, aztán rekedten megszólalt.

— Na, ami azt illeti, kegyelmes uram, ebben a korban az ember jobban bírja a fennmaradást, mint később. Ámbár azt hiszem, hogy ez a fennmaradás egyáltalában nem olyan veszedelmes, mint ahogy te azt feltünteted. Ami pedig azt illeti, én, mint orvos, nem helyeselhetem, hogy a kisasszony idehaza maradjon. Ostobaság volna, ha ezt tenné — folytatta szavait most már egyenesen Sophiehoz intézve. — Maga még

fiatal, magának nem lehet egyedül az a feladata, hogy másokat felvidítson, a maga kedélyének is szüksége van arra, hogy néha felviduljon. Egy tréfás film, egy kis ozsonna, zenés-kávéházban, meg miegymás . . . Hiszen maga ott bizonyára sokkal többet nevet egy pár óra alatt, mint idehaza egy hét alatt.

— Igaz, hogy holnap estére megígértem a barátnőmnek, hogy elmegyek vele a színházba — jegyezte meg Sophie dévajul rámkacsintva, erősen hangsúlyozva a «barátnő» szót.

Én alig észrevehetően elvörösödtem, de szerencsémre játszottunk tovább. Sophien kívül senkisémet vette észre.

Egyszerre csak az orvos az órára pillant, majd felugrik.

— Kilenc óra! — kiált fel ijedten. — Nekem kilencre az orvos-egyesületben kell lennem. Na, rohanok.

Ezzel már teszi le a kártyát és sebbel-lobbal búcsúzkodni kezd.

— Ezt a partit csak befejezzük — veti ellen a kegyelmes úr.

A tanár azonban, hála Istennek, hajthatatlan.

— Nem, kegyelmes uram. Lehetetlenség.

Sophie persze azonnal felkel. Ő nem marasztalja az orvost. Tudja, hogy neki négy szemközt kell maradnia velem.

— Ha mennie kell, csak menjen — mondja. — Majd én kikísérem. Pardon, uraim, egy perc az egész. Addig diskuráljanak. Ezt lehet kettesben is.

Félóra múlva én is indulok. Sophie persze kikísér. Elmondom neki a legszükségesebbeket. Búcsúzóul megfogom a kezét. Finom fehér ujjai, rózsás körmöcskéi vannak. Fogom a kezét, gyönyörködöm benne. Aztán ráhajlok és megcsókolom. Mikor felpillantok: látom, az arca piros. Zavartan mosolyog. Még sohasem csókoltam neki kezét. Bizonyára más sem. Hiszen olyan tiszta és boldog az arca most is, mint egy gyermeké. S a nyugalma is hamar visszatér. Már ismét derülten közeledik felém. Nevet. És csak a nyakkendőmet nézi egyre mulatva, úgy látszik, félrecsúszott megint. Ez velem gyakran megesik. Bohó gyermek. Kezdi igazgatni, közben olyan közel kerül arca az arcomhoz, hogy előnt a meleg. Sophie nevetve bibelődik velem, még az államot is megfogja s azt mondja tréfásan: «huhh, de borostás, remélem, holnap estére megborotválkozik». Vannak pillanatok, mikor az ember úgy érzi: elsüllyed a világ, megszűnik minden, csak egy édes arc marad meg a világból — egyetlen szirt a végtelen vizek fölött, — de ebben az édes archan benne van az egész mindenség. Ez is olyan pillanat. Közel hajlok hozzá. Nézem az ő édes arcát, az én édes mindenségemet. Ő is néz engem, kíváncsira tágult szemekkel néz. Nem húzódik hátra. Mosolyog. Szédülve, szédítőn mosolyog. Karomba kapom s ajkára forrasztom szomjas szájamat. Visszaölel, visszacsókol, de a következő pillanatban kiegyenesedik s elsápad. «Ezt, úgy-e, nem lett volna szabad?» — susogja vértelen ajkaival.

Úgy megyek haza aznap, mint a részeg. Egész éjtszaka róla álmo-

dom. Te édes, te édes! Milyen önkéntelen volt az az ösztönös mozdulat, mellyel az ölelésemet, a csókómat viszonzta s hogy elsápadt, mikor megértette: mi történt. Megöltem benne a gyermeket és életre keltettem benne a — nőt. És mert a legényemberre semmi sincsen olyan végzetes hatással, mint a nő ártatlansága, még azon éjjel elhatároztam, hogy elveszem feleségül.

Másnap alig vártam, hogy találkozzunk. Féltem, hogy el sem jön. Talán haragszik, vagy kétségbeesett. Istenem, ha férfiúi romlottságommal elpusztítottam volna vidám kedélyét, mely ártatlanságából fakadt, ha ezentúl szomorú és kétségbeesett lenne örökre. Szívszorongva lestem arcát, mikor végre megpillantottam jól ismert alakját a Vilmos császár-út elején, amint befordult az Andrassy-útra, az Opera felé. Arca szenvedő volt és szomorú. Uralkodott magán, igyekezett a megszokott hangon beszélni hozzám, még mosolygott is, de szavaiban volt valami panaszos és mosolyában volt valami fájdalmas. Ó, én ezt tisztán láttam és éreztem és bántottam is miatta, mert tudtam, hogy mindennek én vagyok az oka.

Az első felvonást szótlánul ültük végig. A második annyira lekötötte érdeklődését, hogy szinte megfeledkezett arról, mi történt kettőnk között tegnap este? Újra vidáman mosolygott, sugdosott, közel hajolt. Éreztem ajka lihegését arcomon, könnyökömmel pedig éreztem a kis keble puha emelkedését. Vajjon érzi-e mindezt ő is? Hiszen tegnap mennyire nő volt! Rápillantottam. Nem, ennek a tiszta arcnak sejtelve sincs arról, milyen gondolatokat ébreszthet bennem ez a közelség. Ez az arc megint annak az ártatlan gyermeknek az arca volt, akinek azelőtt ismertem őt.

A második felvonás után visszahúzódtunk a páholy mélyébe. Vidám és csevegő volt ismét. Belőlem is egészen eltűnt a szorongás és szomorúság. Már nem éreztem lelkiismeretfurdalást, csak boldogságot: kimondhatatlan, megmérhetetlen boldogságot. Mindig közelebb húzódtam hozzá, mosolyogtam, csacsiságokat sugdostam a fülébe s láttam arcán, hogy újra — nő, hogy szavaim elkábítják és már szinte szédülve néz rám. Mikor aztán a függöny újból felment s a harmadik felvonás elkezdődött, nem is mentünk előre. Ott maradtunk a páholy mélyében. Magamhoz öleltem, megcsókoltam, majd elengedtem, hogy a következő pillanatban még szenvedélyesebben szorítsam magamhoz és heves csókokkal borítsam el necsak ajkait, hanem a vállait, a nyakát, a karjait és még a térdét is. Már nem magáztam: tegeztem őt. «Szeretlek, szeretlek» — egyre csak ezt súgtam a fülébe s ő olyan mámorosan nézett rám, mintha részeg volna a gyönyörűségtől.

Előadás után mindig kimentünk a Körútig. Ott villamosra szállt. A megállóig vele lehettem, de a villamoson már egyedül akart maradni és sohasem engedte meg, hogy vele utazzam hazáig. «A kegyelmes úr is erre szokott járni. Megláthat» — mondta mindig. És ebben igaza volt. Ezúttal sem engedte meg, hogy elkísérjem. Felszállt a villamosra s én

ott maradtam bódultan, szerelmem részegségével a fejemben egyedül. Nem, ez lehetetlenség! Ma mindenáron haza kell kísérem őt! Hiszen a legfontosabbat el sem mondtam, hogy mától fogva — menyasszonynomnak tekintem őt.

A villamoskocsi már elindult, rohanni kezdtem és sikerült az utolsó pillanatban a pótkocsira felkapaszkodnom. Tekintetemmel rögtön kutatni kezdtem őt. Az első kocsi hátsó perronján állt. Tele volt a villamos, de a szerelmes férfi szeme ezer ember között is mindjárt meglátja, akit szeret.

Türelmetlenül vártam a következő megállóhelyet. Mert, hogy azonnal előre sietek arra a kocsira, melyen Sophie áll, ezt menten elhatároztam. Nyomakodtam is idejekorán a lépcső felé, addigra azonban már többen megelőztek s valaki még hátra is szólt, hogy minek tolakszom, hiszen ő is leszáll. Milyen hosszú időnek tűnt az a három másodperc, míg sorra kerültem! Még le sem léptem, már az első kocsi lépcsőjét néztem. Hát ahogy odapillantok, majd leesik az állam a csodálkozástól.

Mert az első kocsi lépcsőjéről éppen akkor lépett le a földre — Sophie. Ez annyira meglepett, hogy elbotlottam a saját lábamban. Ha nincs kéznél az a természetes perzsabundás asszonyosság, aki már törtetett a lépcső felé és akibe az utolsó pillanatban belekapaszkodhattam végigzuhanok az utca kövezetén. Azt sem mondtam: pardon, csak meresztettem a szemeimet csodálkozva előre.

Talán elveszített valamit és visszamegy — villant át az agyamon. Sophie azonban nem visszafelé indult, hanem egyenesen előre. Szaporán szedegette lábait s úgy furakodott bele a járdán hullámzó tarka tömegbe, hogy majd elvesztettem őt a tekintetem elől. Izgatottan rohantam utána. Rossz sejtelmek kezdtek gyötörni.

Nem ment messze. Az első kávéház előtt megállt. Nézte az ablakokat. Az egyik ablak függönye félre volt húzva s a függöny mögül egy fiatalember integetett kifelé. Első tekintetre megismertem. A kegyelmes asszony diáknokaöccse volt. Gazdag vidéki fiú, ki sok pénzt kap hazulról, de nem egyszer a kegyelmes nagynénit is megpumpolja, mert az neki «ruhára sem elég».

Sophie már eltűnt a szemeim elől, de pár pillanat múlva újra megjelent alakja. Most már benn a kávéházban láttam, mikor odaért az ablakhoz, barátságosan üdvözölték egymást és helyet foglalt az unokaöccs asztalánál.

Többet nem láthattam, mert a függönyt behúzták. Képzeltető, milyen volt az én lelkiállapotom! Menten elhatároztam, hogy haza megyek. El is indultam. De egy idő múlva megint csak ott lézengtem a kávéház körül. Sőt még arra is vetemedtem, hogy odaálltam a befüggönyözött ablak mellé — hallgatódzni. Ez szégyenletes dolog, de — mondhatom — hasznos. Némely esetekben nélkülözhetetlen. Hallottam, hogy hangosan, vidáman kacagva diskuráltak. Minden szavukat persze nem lehetett érteni, sőt csak nagyon keveset, de azért éppen elég volt

az is, amit megértettem. «Ma megint nem akarsz feljönni a lakásomra?» — kérdezte haragosan a diák. «Te bolond — csitította Sophie, — hiszen már éjjél van! Majd máskor.»

Nekem különösen a «megint» kifejezés ütötte meg a fülemet. Ezután már nem is lepődtem meg azon, hogy tegeződtek.

Másnap a kártya után együtt mentem haza öccsellenciáéktól az orvossal. Rövidesen Sophiera tereltem a beszélgetést. Elmondtam neki, mit láttam előző este a kávéházban és főleg, hogy mit hallottam, sőt — mivel most már felmentve éreztem magamat a férfiúi titoktartás kötelezettsége alól — bevallottam azt is, hogy minden csütörtökön együtt voltam vele az Operában.

Az orvos fejcsóválva hallgatott. Szemmelláthatóan bántotta őt az egész dolog, de hamarosan rajtam volt a csodálkozás sora. Némi torokköszörülés után tudniillik a tanár is beszélni kezdett. Elmondta pedig, hogy minden csütörtökön délután öt órakor Sophie az ő társaságában szokott a Lipótvárosi-mozi előadásán megjelenni.

— Érdekes — mondta fejcsóválva, — nekem mindig azt mondta, hogy a barátnőjéhez megy.

— Nekem pedig azt, hogy a barátnőjétől jön.

Ezen aztán mind a ketten elkezdtünk mosolyogni. Végül a professzor még azt is bevallotta, hogy neki komoly lelkiismeretfurdalásai voltak azért, mert egyízben Sophiet — aki mindig gyermekes fesztelenséget tanusított vele szemben — szabályszerűen szájon csókolta. Emiatt még az a gondolat is megfordult a fejében, hogy ezt a szegény leányt el kellene vennie feleségül.

Néhány nap múlva Délamerikába kellett utaznom. Itt majdnem másfél évet töltöttem a legerőfeszítőbb munkában. Mikor hazakerültem, eszembe jutottak a régi szokásaim és mindjárt az első szabad délutánomon felkerestem a kegyelmesét.

Idegen szobaleány nyitott ajtót, aki, mikor kérdeztem, hogy idehaza vannak-e, azt felelte, hogy a kegyelmes úr ugyan alszik, de a kegyelmes asszony a szalónban van. Be is jelentett s hamarosan visszatért azzal, hogy a kegyelmes asszony vár.

Bementem a szalónba, de bizony a kegyelmes asszonyt én nem láttam ott sehol. Csak Sophiet találtam ott, aki, mikor megpillantott, kissé zavarba jött ugyan, de azért mosolygó arccal sietett elém, hogy üdvözöljön és mind a két kezét barátságosan nyujtotta felém.

— Hol vannak? — kérdeztem az ajtó felé mutatva.

— Kicsoda?

— Hát a kegyelmes úr, meg a kegyelmes asszony?

— A kegyelmes úr alszik — mondta mosolyogva, — a kegyelmes asszony pedig — én vagyok.

Azt hittem, menten elesem.

— Ja, maga még nem tud semmit? — kérdezte aztán komolyság mögé rejtett vidámsággal. És elmesélte, hogy «szegény Melanie» körül-

belül háromnegyed év előtt meghalt és ők ketten félévvel ezelőtt tartották meg esküvőjüket. «Persze a legnagyobb csendben és titokban, mert ez nekem kifejezett óhajomásom volt.» Csak most tűnt fel, hogy feketében van.

Nemsokára csengettek. Az orvos jött. Első dolga volt aziránt érdeklődni, hogy a kegyelmes úr hogy töltötte az éjszakát. Aztán a diák érkezett meg. Most már mérnök volt. Nagy, pocakos emberré dagadt, mióta nem láttam, szakállt növesztett, ami miatt meg sem ismertem és csak akkor tudtam meg, hogy kicsoda, mikor megmondták a nevét. Nagyon otthonosan mozgott, mindjárt el is vonult a fürdőszobába «mosakodni, mert a tennispályáról jött és tele volt porral». Érdeklődött, hogy mi lesz vacsorára, egyszóval úgy viselkedett, mint aki teljesen odahaza érzi magát. Sophie a férjét ment felkelteni s egyben jelenteni, hogy együtt van a partí. Mint az orvostól ezalatt megtudtam, most ők négyen szoktak minden délután kártyázni. Mert most a kegyelmes úrnak támadt valami fekély a gyomrában, ami kezdetben jóindulatúnak látszott ugyan, az utóbbi hetekben azonban annyira rosszindulatúnak mutatkozott, hogy most már nincs is kétség aziránt, hogy rákja van. Mivel pedig nagyon levert és kedvetlen s egyízben az altatóporral már meg is akarta mérgezni magát, most az ő kedélyét kúrálják kártyázással. Persze, most nem rómi, hanem alsós járja, mert őexcellenciája ezt jobban kedveli.

Nemsokára a kegyelmes úr is előkerült. Ijesztően megfogyott. Löttyögött rajta a ruha, hangja tompa, érctelenül hangzó volt, bőre sárga, szemei fénytelenek. Meglátszott rajta a gyógyíthatatlan betegség.

Mikor megpillantott, megörült, de arcára hamar visszaterült ismét az a fásult bágyadtság, amiből jóformán semmi sem tudta már őt kimozdítani.

Egy ideig beszélgettünk. Aztán asztalhoz ültünk és kártyázni kezdtünk. A mérnök nem játszott. «Olyan vagyok, mint egy hulla — mondta, — tizenkét erős szettet csináltam megállás nélkül. Megyek, ledöglöm egy kicsit.» És elment leheveredni. Egy óra múlva visszajött. Akkor a kegyelmes úr felkelt az asztaltól és fáradt mosollyal azt mondta:

— Na, nekem mára elég volt. Ti azért ne zavartassátok magatokat, játsszatok nyugodtan tovább. Megyek, lepihenek egy kicsit.

A fiatalember belekarolt a kegyelmes úrba.

— Hova rohansz, Sándor bácsi, majd én föl kísérek — mondta.

Míg a szakállas ifjú vissza nem tért, nem osztottunk újból. Sophie tartotta szóval a társaságot, az orvos nevetett is minden szaván, én azonban elgondolkozva, némán ültem a helyemen. Mikor az unokaöccs visszatért, folytattuk a játékot.

Egyszerre csak az orvos az órára pillantott és felugrott.

— Ejnye, már félkilenc — kiáltotta a kártyát letéve, — nekem pedig háromnegyedre az orvosszövetségben kell lennem egy előadáson.

— Nem mulaszthatod el azt az előadást, öregem? — kérdezte a szakállas kedélyeskedve.

— Nem, mert én vagyok az előadó.

— Ha mennie kell, csak menjen — mondta Sophie nyájasan. — Majd én kikísérem.

Ki is kísérté. Egy idő múlva a szakállas ifjú kikiabált utána :

— Szoficsek !

— Tessék? — hallatszott kintről a Sophie hangja.

— Gyere ! Folytatjuk a játékot !

Sophie visszajött. Alsóztunk tovább.

Félóra múlva én is indultam. A fiatalember még maradt : ő ma itt vacsorázik. Sophie kikísért. Belebújtam a felöltőmbé. Őszi estéken már hűvös a levegő.

— Gondolt-e rám — kérdezte Sophie mosolyogva, — míg Amerikában volt?

— Nem nagyon értem én ott rá gondolkozni — válaszoltam szárazon.

— De most ráér? Nem? — enyelgett tovább, majd elkomolyodva folytatta. — Úgy látom, maga valamiért neheztel.

Közelebb jött hozzám és odanyúlt a nyakkendőmhöz. Úgy látszik, megint nem jól volt megkötve. Elkezdte igazgatni. Közben olyan közel került arca az arcomhoz, hogy a leheletét éreztem a bőrömön. És olyan mosollyal nézett rám, amilyennel a nők a férfiakat elszédíteni szokják.

— Úgy látom, maga valamiért neheztel — mondta aztán ismét elszomorodva. — Vagy szomorú? Nem szeretem a szomorú embereket, mert a szomorú emberek rosszak. Pedig néha magam is olyan szomorú vagyok.

Egy kis ideig csend volt, aztán újból megszólalt :

— Ha nem volna ilyen morc, kérnék valamit magától.

— Tessék.

— Szeretnék magával négyszemközt beszélgetni. Annyi mondani-valóm volna. Jöjjön el holnapután este félnyolcra. Akkor kezdődött az Operában is mindig az előadás — tette hozzá mosolyogva. Még a két kezét is összekulcsolta tréfásan, úgy könyörgött.

— Szoficsek ! — hallatszott ebben a pillanatban a szakállas ifjú kiáltása a szalónból.

— Tessék? — kiabált vissza Sophie.

— Gyere ! Folytatjuk a játékot !

— Bolond ! Hiszen már mindenki elment !

— Nem baj ! Lehet kettesben is ! — hangzott bentről az ifjú szava.

— Jövök már ! — válaszolt Sophie, majd nyájasan felém fordulva még egyszer a lelkemre kötötte : — Holnapután este félnyolckor ! Várom !

Elmentem. Az ajtó becsukódott mögöttem.

Ez tegnapelőtt történt.

Mit is mondott? Holnapután este félnyolckor várom?

Holnapután este : az ma van. És tíz perc múlva félnyolc. És vár.
Én pedig itt ülök mozdulatlanul és eszemágában sincs indulni. Nem.
Nem megyek el a kegyelmes asszonyhoz.

Késő van, fáradt vagyok, kedvetlen vagyok. És egyébként is :
én a kegyelmes asszonynál már voltam délután. Kinn a temetőben.

Szentesi József.

A FÁK TAVASSZAL SIRNAK.

Sírnak a ják, tavasz van,
Most pezsdül alvó vérük.
Most bizseregnek sebeik,
Miket rajtuk a tél üt.
Erükben lombok zsongnak,
Álmaikban virágok,
Jaj, sírni kell most, sírni,
Mert véget ért az átok.
Életük minden csapja
Megtelik langyos gőzzel . . .

A ják tavasszal sírnak
És mi, emberek, ősszel.

Falu Tamás.

VADRÓZSA.

(Goethe.)

Egy fiú rózsát talált,
Csipke ágon ringó
Ifjú bimbó rózsaszáll.
Úgy örült, hogy rátalált,
Jaj, de szép a ringó
Rózsa-, rózsza-, rózsaszín
Csipkerózsa bimbó.

Szólt, letörlek, légy enyém,
Csipkerózsa bimbó,
Rózsa szól, nem tűröm én,
Megszúrlak, te vad legény,
Megtanít a ringó
Rózsa-, rózsza-, rózsaszín
Csipkerózsa bimbó.

Szúrt a sok tövis között
Csipkeágon ringó,
Ám hiába küszködött,
Vad fiú letörte őt,
Már övé a ringó
Rózsa-, rózsza-, rózsaszín
Csipkerózsa bimbó.

Jakobi Lányi Ernő.